

Wil je het, gezond worden?

Voorganger: Ds. Heleen Weimar
Regenboogkerk Hilversum

Schriftlezing Oude Testament: Numeri 21,10-18

Schriftlezing Evangelie: Johannes 5,1-11

Genezing van een verlamde,
Kees de Kort, Kijkbijbel

Inleiding

Bij het bad van Betzata lag iemand die al achtendertig jaar ziek was. Hij had niemand om hem te helpen, maar Jezus merkte hem op. Zoals zo vaak bij Johannes is dit een verhaal met veel lagen. Bijna alles is betekenisvol. We gaan zoeken naar de betekenis van dit verhaal voor ons.

Prediking

Gemeente van Jezus Christus,

Ik geloof dat Jezus daadwerkelijk mensen genas, naar lichaam, ziel en geest. Ik geloof ook dat een fysieke genezing door Jezus ten grondslag kan hebben gelegen aan het verhaal dat de evangelist Johannes vertelt, over de zieke bij het bronnenbad van Betzata (of Beit-chesda). Alleen gaat het Johannes bij genezing om meer dan fysiek weer vooruit kunnen.

De fysieke genezing is voor Johannes de aanleiding om ook te vertellen over psychische genezing en genezing op spiritueel niveau. Dat die andere lagen ook aanwezig zijn in het verhaal, daar worden we op gewezen door bepaalde signaalwoorden. Zulke signaalwoorden zijn allereerst de getallen: *vijf* (het bronnenbad had vijf zuilengangen) en *achtendertig* (de man was achtendertig jaren ziek). Dat zijn details die er niet zomaar staan in het verhaal. Ze verwijzen naar net zulke details in andere verhalen, die ook meerdere lagen kennen. Andere signaalwoorden naast de getallen zijn de werkwoorden *zien*, *willen*, *oppakken*, *wandelen* (lopen in de NBV) en natuurlijk ook het woord *bronnenbad*.

Wat precies de ziekte van de man was, wordt niet verteld. In ieder geval was zijn leven stilgevallen. Hij kon niet verder. De man kon niet tot zijn bestemming komen. Hij kon niet meer dan liggen wachten. Al 38 jaar lang was dit de situatie waarin hij zich bevond (er staat niet in het verhaal dat hij al 38 jaar bij het bronnenbad lag, maar wel dat hij al 38 jaar lang ziek was).

Ook het volk Israël kon in de woestijn 38 jaar lang geen kant op. Ze liepen als het ware rondjes in de woestijn. Ze konden hun bestemming, het beloofde land, niet bereiken.

In een lange toespraak, waarin hij terugblijkt op de woestijnreis, noemt Mozes precies dit getal, 38. 'Tussen ons vertrek uit Kadeesj-Barnea en de oversteek van de rivier de Zered waren er 38 jaar verstreken.' (Deuteronomium 2,14). Vanuit Kadeesj (Numeri 13,26) waren verspieders uitgezonden naar het beloofde land. Maar toen het volk, geschrokken door de berichten van de verspieders over reuzen, het beloofde land niet durfde binnen te gaan, moesten ze voor straf blijven zwerven in de woestijn, tot een hele generatie zou zijn gestorven. Achtendertig jaar later komen ze bij de rivier de Zered en bij een bron. We lazten erover in het boek Numeri. Maar daarover zo dadelijk.

Terug naar de zieke man. Niemand had oog voor hem, niemand schoot hem te hulp om het water in te komen. Maar Jezus *zag* hem.

Zo had God het volk Israël gezien, toen ze als slaven moesten werken in Egypte. God hoorde hun hulpgeroep, God zag hun lijden en God bevrijdde hen uit de slavernij. En toen de Egyptenaren hen achtervolgden, om hen terug te halen, en ze bij de Rietzee in de val dreigden te lopen, had God het water voor het gespleten. Droogvoets waren ze hun vrijheid tegemoet gelopen.

Jezus ziet de verlamde en lamgeslagen man en vraagt: 'Wil je het, genezen worden?' - Wil je het, bevrijd worden van je verlamming? Is het je verlangen, dat je verder kunt met je leven? Waarom vraagt Jezus dat zo nadrukkelijk?

Ook voor deze vraag moeten we de woestijnreis in herinnering brengen. De Israëlieten waren dan wel bevrijd, maar wilden ze dat ook echt? Wilden ze er ook echt voor gaan? Want de geschonken vrijheid kende vele ontberingen en angstige situaties. Talloze malen hadden ze in hun wanhoop of honger, of dorst of angst tot Mozes geroepen: 'Waarom hebt u ons weggehaald uit Egypte? Waarom hebt u ons uit Egypte weggevoerd? Daar hadden we tenminste te eten, te drinken, daar wisten we waar we aan toe waren.'

Zo bevat het gedeelte dat we lazen uit Numeri een herinnering aan een incident bij Meriba.

De Israëlieten komen op een plek waar helemaal geen water blijkt te zijn. Ze beginnen Mozes grote verwijten te maken: 'Waarom hebt u ons uit Egypte weggevoerd? Om ons van dorst te laten sterven, met onze kinderen en ons vee?' God geeft dan aan Mozes de opdracht om met zijn staf op de rots bij de Horeb te slaan. Als hij dat doet stroomt er water uit de rots en is er voor iedereen te drinken. (Exodus 17,1-7).

Al het geklaag en gemor in de woestijn laat zien dat de vraag naar je verlangen, de vraag naar wat jij echt wilt een heel belangrijke is. De Israëlieten vergaten het steeds. Ze moesten er regelmatig aan herinnerd worden, hoezeer ze naar de vrijheid hadden gesnakt. Hoezeer ze hun bevrijding zelf hadden gewild.

Ook hulpverleners, professionele of vrijwillige, weten uit ervaring hoe fundamenteel die vraag is naar iemands wil. Want iemand helpen die het zelf niet echt wil, dat heeft geen enkele zin. Maar ook: hulp organiseren zonder te hebben gevraagd naar de wensen en verlangens van de ander, hulp droppen of voorschotelen, dat schiet ook niet op.

Daarom vraagt Jezus: 'Wil je het, gezond worden?' Wil je dat echt – leven als een bevrijd menskind van God? Met alle ontberingen die daarbij kunnen horen, met wat je daarvoor op moet geven, de vertrouwde dingen die je achter je moet laten, de tegenstand die je misschien zult ondervinden? Heb je dat ervoor over? Wil je er echt voor gaan?

Omdat die vraag zo belangrijk is, zal ik straks nadrukkelijk aan Henk Jan vragen: 'Wat verlang je?' En zal Henk Jan antwoorden: 'Ik wil gedoopt worden en mijn geloof belijden.' Het is niet voor niets dat de liturgie voor een doop- en belijdenisdienst deze woorden van verlangen en willen aanreikt. Om dezelfde reden wordt er bij de gedachtenis van onze doop, in de Paasnacht of op een ander moment, ook expliciet gevraagd: 'Wil je je verzetten tegen alle machten die als goden over ons heersen...' en geven we als antwoord: 'Ja, dat willen wij.'

Op Jezus' vraag: 'Wil je het, gezond worden?' zegt de man niet volmondig: 'Ja, dat wil ik.'

Hij zegt zoets als: 'Dat zou ik wel willen, als ik maar iemand had die mij kon helpen.'

De man heeft niemand. Dat is niet goed. Al in het tweede scheppingsverhaal wordt dit door God uitgesproken: 'Het is niet goed dat de mens alleen is. Ik zal een hulp maken als zijn tegenover' (Genesis 2,18).

De man heeft niemand. Wat een schrijnend verschil met de verlamde man, die door vier vrienden door een gat in het dak naar beneden werd gelaten, pal voor Jezus' voeten (Marcus 2,1-12; Lucas 5,17-26). Wat goed als je zulke goeie vrienden hebt!

'Ik zou het wel willen, als ik maar iemand had die mij kon helpen.' Hiermee zegt de man iets heel wezenlijks: hij kan het niet in zijn eentje. Hij heeft hulp nodig, niet alleen om bij het water te komen, maar ook om bij zijn verlangen te komen, bij wat hij echt wil.

Ons verlangen levend houden, vast houden aan wat wij ten diepste willen, kortom: geloven en daarnaar leven, dat kunnen we maar moeilijk alleen. Daar hebben we anderen bij nodig, om ons te herinneren aan het visioen dat lonkte, aan de bestemming waarvoor we kozen, om ons steunen, wanneer onze wil wordt aangevochten.

Daarom gebeurt de doop van Henk Jan en van de kleine Filippa in deze kring van mensen, hier in de kerk én mensen die de dienst meebelevan achter een scherm, gemeenteleden van de Regenboogkerk én vrienden en familie, mensen uit Nederland én uit Slovenië. Wij allemaal weten uit ervaring dat geloven iets heel persoonlijks is, maar ook iets dat vraagt om een gemeenschap.

Voor de man die vastgelopen was, stilgevallen, terneergeslagen, werd Jezus de hulp die hij nodig had. Heel nadrukkelijk vertelt Johannes dat Jezus dat deed in Gods naam. Allereerst door te vertellen dat Jezus hem zag, zoals God mensen ziet die eenzaam zijn en lijden.

Maar Jezus trekt ook nog een andere vergelijking. Op de beschuldiging dat Jezus de man op sabbat had genezen (dat werd gezien als een vorm van werken op de dag van God), antwoordt Jezus: 'Mijn Vader werkt aan één stuk door, en daarom doe ik dat ook.'

En zo laat Jezus zien, niet alleen wat een mens voor een ander betekenen kan, maar ook wat God voor een mens kan doen. Dat loopt helemaal in elkaar over en door elkaar heen. Onafgebroken is God bezig om ons te laten zien waarvoor wij zijn gemaakt, waartoe wij zijn bestemd. Bijna alles van dat doorgaande scheppingswerk van God komt via mensen tot ons.

Waar verlang je naar? Wat wil je echt? Wat goed als er iemand is die jou dat vraagt. Een medemens. Of God misschien.

Amen

